

Kristīne Deksnē-Jerohina

Jauniegunvumi bibliotēku nozārē (2008.gada jūlijs-septembris)

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības institūta Bibliotēku konsultatīvā centra Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes literatūras lasītava (Z lasītava) aicina iepazīties ar jaunāko profesionālo literatūru!

Bendiksens Pēters. *Ievads kultūras un mākslas menedžmentā / Pēters Bendiksens ; no vācu val. tulk. Ivars Bērziņš ; Indras Ozoliņas lit. red. — Rīga : Jāņa Rozes apg., 2008. — 382 lpp. — ISBN 978-9984-23-284-3. (Z 025)*

Kultūras menedžmentam ir daudz kopīga ar uzņēmējdarbības menedžmentu, tomēr novērojama arī savva specifika — tāpēc šajā jomā strādājošajiem nepieciešamas īpašas zināšanas un prasmes. Menedžmenta speciālista Pētera Bendiksena grāmata ir viens no autoritatīvākajiem darbiem par kultūras menedžmentu. Grāmatā aplūkota kultūras institūciju struktūra un organizācija, kultūras menedžmenta funkcijas un metodes, sabiedrisko attiecību veidošana un uzturēšana, finansiālā nodrošinājuma piesaistīšana un izmantošana u.c. jautājumi. Grāmata paredzēta plašam lasītāju lokam: kultūras un ekonomikas nozaru studentiem un mācībspēkiem, kultūras, kā arī valsts, pašvaldību un sabiedrisko organizāciju darbiniekiem.

Academic librarians as emotionally intelligent leaders / ed. by Peter Herson, Joan Giesecke, and Camila A. Alire. — Westport : Libraries Unlimited, 2007. — xii, 160 p. — ISBN 978-1-59158-513-8. (Z 023.5)

Grāmatā skaidrots emocionālās inteliģences jēdziens vadības teorijā kontekstā un tās praktiskais izmantojums augstāko mācību iestāžu bibliotēku darbā. Emocionālā inteliģence veicina cilvēka spēju kontrolēt un vadīt savas emocijas, tādējādi ietekmējot pārējo organizācijas darbinieku emocionālo stāvokli un uzvedību. Šāda rīcība sekmē bibliotēkas misijas realizāciju un mērķu sasniegšanu. Izdevumā aplūkotās tēmas ir saistošas ikvienam, kas vēlas iegūt un attīstīt vadīšanas prasmes. Autori secina, ka emocionālā inteliģence

ir viens no svarīgākajiem komponentiem efektīvas vadības sistēmas izveidei. Izdevumu papildina plaša bibliogrāfija un priekšmetu rādītājs.

Baofu Peter. *The future of information architecture : conceiving a better way to understand taxonomy, network, and intelligence / Peter Baofu. — Oxford : Chandos Publishing, 2008. — xx, 283 p. — ISBN 978-1-84334-470-4. (Z 025.5)*

Grāmatas autors analizē bibliotēku ikdienā tik pazīstamo informācijas atlasē procesu, kā rezultātā tiek veidotas atšķirīgas dokumentu grupas. Izdevumā apskatīti tradicionālie informācijas klasificēšanas un sakārtošanas paņēmieni, taču tiek piedāvāts arī pavisam jauns un alternatīvs paņēmiens, kurš balstās uz autora izveidoto "informācijas arhitektūras sintētisko teoriju". Izdevumā aplūkota informācijas arhitektūras būtība un nozīme, taksonomijas pielietošana dažādās dzīves sfērās, tostarp vispasaules tīmeklī, informācijas arhitektūras nākotne u.c. saistoši jautājumi. Tekstu papildina tabulas, bibliogrāfija un priekšmetu rādītājs.

Brophy Peter. *The library in the twenty-first century / Peter Brophy. — 2nd ed. — London : Facet Publishing, 2007. — xi, 248 p. — ISBN 978-1-85604-606-0. (Z 02)*

Izmaiņas sociālajā, kultūras un tehnoloģiju jomā ir mainījušas arī bibliotēku pakalpojumus. Bibliotēkas tiek uzskatītas par institūcijām, kur rodami tradicionālie un elektroniskie materiāli, kas tiek piedāvāti ar vairākuma lietotāju darba stilam un režīmam atbilstošiem pakalpojumiem. Grāmatas otrajā izdevumā autors piedāvā jaunu modeli, kā bibliotēku tradicionālo un elektronisko resursu krājumu attīstīt vienlaikus. Izdevumu papildina bibliogrāfija un priekšmetu rādītājs.

Budd John M. *Self-examination : the present and future of librarianship / John M. Budd. — Westport : Libraries Unlimited, 2008. — xiii, 281 p. — ISBN 978-1-59158-591-6. (Z 02)*

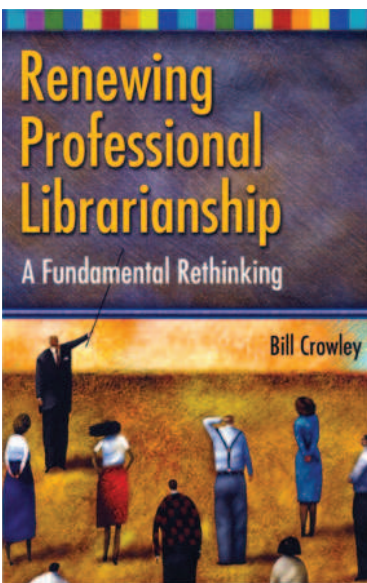
Ko nozīmē būt bibliotekāram? Kas no tā, ko mēs darām, ir visnepieciešamākais? Autors pievienojas daudziem bibliotēkzinātnes speciālistiem (Pīrsam Batleram (*Pierce Butler*, 1884–1953), Džesam Šīram (*Jesse Shera*, 1903–1982), Maiklam Gormanam (*Michael Gorman*, 1941) u.c.), kuru darbi un piemērs mudina uz profesionālu un kritisku pašvērtējumu. Izdevumā rosināts uzzināt patiesību, vai bibliotēkas vēl joprojām pārstāv cilvēku vēlmes, gribu un intelektu vai arī kļuvušas par vecmodīgām un nevienam nevajadzīgām institūcijām? Autors uzskata, ka bibliotekāri, kuri neizprot savu tradīciju un kultūras mantojuma nozīmīgumu, nekad nespēs līdz galam pielāgoties pārmaiņām un maksimāli apmierināt lasītāju vajadzības. Izdevumu papildina bibliogrāfija un priekšmetu rādītājs.

Carpenter Julie. *Library project funding : a guide to planning and writing proposals / Julie Carpenter. — Oxford : Chandos Publishing, 2008. — xvi, 217 p. — ISBN 978-1-84334-380-6. (Z 025)*

Jau vairākus gadu desmitus publisko pakalpojumu jomā, arī bibliotēkās, vērojama "projektizācija", proti,

aktīva dažādu projektu izstrāde un realizācija. Bibliotekāriem un citiem kultūras nozares speciālistiem ir pāvērušās iespējas piesaistīt ārvalstu finansējumu un piedalīties starptautiskos projektos. Izdevuma galvenā tēma ir bibliotēku projektu plānošana ārējā finansējuma piesaistei. Taču tie paši paņēmieni var tikt izmantoti arī tādu projektu izstrādei, kas paredz izmantot iekšējo finansējumu. Daudzas lieliskas idejas netiek realizētas tikai tāpēc, ka to izvirzītāji nespēj pārliecināt par šo ideju nozīmīgumu. Spēja pārvērst ideju labā projekta pieņemšanā ir viena no galvenajām bibliotēku un informācijas centru vadītāju prasēm. Tekstu papildina uzskatāmi piemēri, tabulas un shēmas.

Crowley Bill. *Renewing professional librarianship : a fundamental rethinking / Bill Crowley.* — Westport : Libraries Unlimited, 2008. — 173 p. — ISBN 978-1-59158-554-1. (Z 02)

Vai bibliotēkzinātne 21.gadsimtā var pastāvēt un attīstīties neatkarīgi vai tā tomēr ir uzskatāma par informācijas zinātnes sastāvdaļu? Autors pauž viedokli, ka nākotnes prognozes būs pozitīvas tikai tad, ja bibliotēkzinātne un informācijas zinātne tiks izceltas kā divas atsevišķas, taču radniecīgas jomas. Ir novērots, ka informācijas speciālisti mūsdienās ir ļoti augstu novērtēti, kamēr biblio-

tekāri savu prestižu sabiedrībā pamazām zaudē. Nelabvēlīgo situāciju var mainīt, pieņemot jaunu koncepciju, kuru autors nosaucis par "dzīvescikla bibliotēkzinātne" (*lifecycle librarianship*), kas ir spēja izprast un apmierināt sabiedrības informācijas vajadzības, šādā veidā kļūstot par svarīgu lasīšanas un mūžizglītības procesu sastāvdaļu un veicinātāju. Izdevums satur ieteikumus bibliotekārajām asociācijām, bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes izglītības nodrošinātājiem un citiem nozares speciālistiem.

Fasick Adele M. *Managing children's services in the public library / Adele M. Fasick, Leslie E. Holt.* — 3rd ed. — Westport : Libraries Unlimited, 2008. — xvi, 248 p. — ISBN 978-1-59158-412-4. (Z 027.625)

Katram bibliotekāram, kurš apkalpo bērnus, ir jāzina publiskās bibliotēkas bērnu nodaļas vadīšanas pamatprincipi. Grāmata tematiski sadalīta četrās daļās. Pirmajā daļā aplūkota bērnu pakalpojumu plānošana atbilstoši konkrēta mikrorajona (apdzīvotas vietas, kopienas) īpatnībām. Otrajā daļā raksturota efektīvas nodaļas struktūras izveide un vadīšana: darbinieku meklēšana un savstarpējā komunikācija, gada pārskatu veidošana, budžeta pārvaldīšana un finanšu līdzekļu pie-

saistīšana, tehniskā nodrošinājuma plānošana, drošības jautājumi utt. Trešajā daļā apskatīta pakalpojumu pārvaldība, tostarp krājuma attīstība, darbs ar elektroniskajiem resursiem, pasākumu rīkošana, sadarbība ar bērnu un jauniešu organizācijām. Ceturtajā daļā ieteikts, kā bērnu bibliotēku darbiniekiem efektīvāk iekļauties vispārējā bibliotekāru sabiedrībā.

Fishburn Matthew. *Burning books / Matthew Fishburn.* — Houndmills : Palgrave Macmillan, 2008. — xix, 219 p. — ISBN 978-0-230-55328-6. (Z 002.2)

Nacistu veiktā grāmatu dedzināšana ir viena no zemiskākajām 20.gadsimta politiskajām epizodēm. Otrā pasaules kara priekšvakarā Berlīnē un visā Vācijā tika organizēti neskaitāmi nevēlamo iespieddarbu uguns-kuri, lai pierādītu atbalstu Hitlera valdībai un politikai. Kopš tā laika grāmatu dedzināšana ir kļuvusi par despotisku režīmu simbolu. Vācu dzejnieks Heinrihs Heine (*Heinrich Heine*, 1797–1856) savulaik ir teicis: "Kurš dedzina grāmatas, tas drīz dedzinās cilvēkus." Izdevuma autors analizē grāmatu dedzināšanu laikā no Hitlera nākšanas pie varas 1933.gadā līdz 1953.gadam, kad tika izdota amerikāņu zinātniskās fantastikas, fantāzijas un šausmu literatūras autora Reja Bredberija (*Ray Bradbury*, 1920) antiutopija "451 grāds pēc Fārenheita" ("Fahrenheit 451"), — laiks, kad grāmatu dedzināšana bija pārņēmusi cilvēku prātus. Autors ne tikai apraksta šokējošākos grāmatu dedzināšanas gadījumus, bet arī skaidro, cik dziļi grāmatu dedzināšanas mīti ir iespiedušies cilvēces kultūras vēsturē. Tekstu papildina attēli un fotogrāfijas, pievienota apjomīga bibliogrāfija.

Hilyer Lee Andrew. *Presentations for librarians : a complete guide to creating effective, learner-centred presentations / Lee Andrew Hilyer.* — Oxford : Chandos Publishing, 2008. — xix, 189 p. — ISBN 978-1-84334-303-5. (Z 023)

Grāmata sakārtota tā, lai to varētu izmantot kā praktisku rokasgrāmatu prezentāciju veidošanā. Saturs dalīts divās daļās. Pirmajā daļā skaidroti mācīšanās procesa pamatprincipi, laba un slikta pieredze informācijas apguvē, izmantojot prezentācijas. Otrajā daļā autors piedāvā paņēmienus un vadlīnijas efektīvu prezentāciju veidošanā, piemērotu uzskates līdzekļu un izdales materiālu sagatavošanā, pārliecinošā informācijas prezentēšanā. Autors sniegtos padomus var izmantot neatkarīgi no lasītājam pieejamās programmatūras. Grāmatai pievienotajos pielikumos sniegta papildinformācija par trim populārākajām prezentāciju veidošanas programmām: *Microsoft PowerPoint 2007*, *Apple Keynote 3* un *StarOffice/OpenOffice Impress*. Izdevuma mērķis ir uzlabot bibliotēku nozares speciālistu komunikācijas prasmes, veicināt zināšanu un prasmju apguvi, izmantojot prezentācijas. Papildu informācija rodama autora tīmekļa vietnē <http://www.hilyer.info/presentations> un emuārā <http://presentations4librarians.blogspot.com>.

Hoogstraten Dorine van. *Bedachtzame dynamiek : het gebouw van de Koninklijke Bibliotheek, 1982–2007 = Cautious dynamism : the Koninklijke Bibliothek building, 1982–2007 / Dorine van Hoogstraten ; fotogr. Joop van Reeken, Jos Uljee ... [etc.].* — Rotterdam : Koninklijke

Bibliothek/Nai Uitgivers, 2007. — 119 p. — ISBN 978-90-5662-5986. (Z 022)

Izdevums sagatavots par godu Nīderlandes Nacionālās (Karaliskās) bibliotēkas jaunās ēkas 25.gadadienai. Intervijas ar arhitektiem, bibliotēkas lasītājiem u.c. raksturo pārmaiņas, kas piedzīvotas šajā laika posmā. Plašais, vizuāli iespaidīgais stāstījums atklāj ēkas daudzpusību un dažādību: no plašām lasītāvēm līdz papildītām grāmatu krātuvēm, no sarežģītām griestu instalācijām līdz mirdzoši baltiem fasādes paneļiem. Tekstu papildina fotogrāfijas, shēmas un plāni, kas palīdz vizuāli uztvert bibliotēkas celtniecības un iekārtošanas procesu.

Jordan Mark. *Putting content online : a practical guide for libraries / Mark Jordan. — Oxford : Chandos Publishing, 2006. — xvii, 349 p. — ISBN 978-1-84334-176-5. (Z 02:62)*

Grāmatā atklāts, kā, izmantojot standartizētus tehniskos paņēmienus un līdzekļus, veidojams un piedāvājams tiešsaistes saturs, kā arī aprakstīta šī procesa dažādo aspektu mijiedarbība. Izdevuma mērķauditorija ir bibliotēku un citu radniecīgo institūciju darbinieki, kas plāno vai jau ir uzsākuši digitālo kolekciju veidošanu. Tāpat kā daudzos citos bibliotekārajos procesos, arī digitālo kolekciju veidošanā nepieciešama gan izpratne par atsevišķām detaļām, gan kopains redzējums. Tekstu papildina piemēri, galvenokārt no bibliotēku jomas. Izdevumam pievienots priekšmetu rādītājs.

Kikas Konrad. *Verba volant, scripta manent : viis aastakümnet raamatukogunduse ja infoteaduse raddel = five decades on the field of librarianship and information science / Konrad Kikas. — Tallinn : Tallinna Tehnikaülikooli kirjastus, 2008. — 366 lk. — ISBN 978-9985-59-757-6. (Z 02(092))*

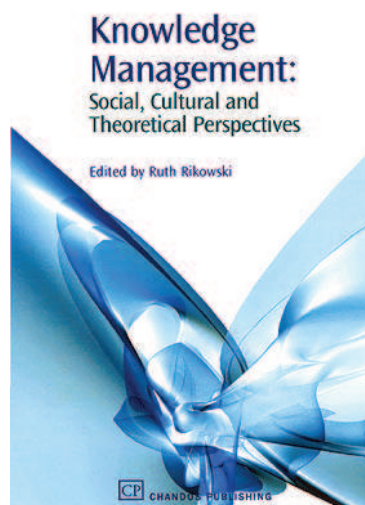
Krājums publicēts par godu Konrāda Kikasa (*Konrad Kikas, 1928*) — ilggadēja Tallinas Tehniskās universitātes bibliotēkas direktora — 80 gadu jubilejai. Krājumā pieejami K.Kikasa biogrāfiskie dati, kam seko viņa publikāciju uzskaitījums laika posmā no 1957. līdz 2007.gadam. Publikāciju pārskats dalīts trīs daļās: 1) raksti par Tallinas Tehniskās universitātes bibliotēkas aktivitātēm; 2) publikācijas par K.Kikasa galveno pētniecības virzienu — "Igaunijas speciālistu informācijas vajadzības un zinātnisko bibliotēku būtība un struktūra"; 3) citi darbi. Bibliogrāfijā uzrādīti gan K.Kikasa autordarbi, gan viņa rediģējumā un uzraudzībā tapušie darbi. Krājumu noslēdz K.Kikasa konferencēm un semināriem gatavoto prezentāciju saraksts. Ieraksti katras nodaļas ietvaros kārtoti hronoloģiskā secībā.

Kleifeld Helge. *Conservation and mass processes : practical mass deacidification / Helge Kleifeld. — Rev.*

vers. — Essen : Akadpress, 2007. — 84 p. — ISBN 978-3-939413-01-1. (Z 025.8)

Materiālu saglabāšana ir nozīmīgs arhīvu ikdienas darba process. Līdzās tradicionālajām dokumentu restaurācijas metodēm, kuras tiek izmantotas jau gadu desmitiem, 20.gadsimta otrajā pusē notika aktīva arhīvu dokumentu saglabāšanas un restaurēšanas procesa pilnveide. Izdevumā aprakstīta Vācijas arhīvu pieredze papīra skābuma neitralizēšanā (*deacidification*). Autore aplūko gan galvenos teorētiskos jautājumus, gan praktisko darbību, apraksta vairākus projektus materiālu saglabāšanas jomā.

Knowledge management : social, cultural and theoretical perspectives / ed. by Ruth Rikowski. — Oxford : Chandos Publishing, 2007. — xxxiv, 304 p. — ISBN 978-1-84334-139-0. (Z 025.5)

Grāmatas saturu var iedalīt četrās daļās, katrā no tām zināšanu pārvaldība tiek apskatīta citā aspektā. Pirmā daļa zināšanu pārvaldību aplūko sociālajā, ekonomiskajā, politiskajā un filozofiskajā perspektīvā. Otrajā daļā tā analizēta praktiski, trešajā daļā — kultūras kontekstā, bet ceturtajā daļā ietvertas zināšanu pārvaldības plašākas teorētiskās perspektīvas. Grāmatas autori ir zināšanu pārvaldības eksperti no dažādām praktiskās darbības sfērām un ar atšķirīgu kvalifikāciju. Izdevumam pievienota bibliogrāfija un priekšmetu rādītājs.

Grāmatas autori ir zināšanu pārvaldības eksperti no dažādām praktiskās darbības sfērām un ar atšķirīgu kvalifikāciju. Izdevumam pievienota bibliogrāfija un priekšmetu rādītājs.

Mackenzie Owen John. *The scientific article in the age of digitization / John Mackenzie Owen. — Dordrecht : Springer, 2007. — xii, 263 p. — ISBN 978-1-4020-5335-1. (Z 02:62)*

Grāmatā analizēta digitalizācijas ietekme uz elektroniskajos žurnālos publicējamo zinātnisko rakstu recenzēšanu¹. Nereti tiek uzsvērts, ka digitalizācija radikāli pārveidos zinātnisko komunikāciju, taču autors pamato, ka attiecībā uz zinātniskajiem žurnāliem tas nebūt tā nav. Autoram nācies secināt, ka digitālās iespējas bieži netiek izmantotas un elektroniskā recenzēšana nav aizstājusi tradicionālo. Turklāt daudzi lietotāji vēl aizvien nav pieņēmuši elektronisko žurnālu jauno veidolu. Vairums inovāciju tiek realizētas izdevēju līmenī, un zinātnieki negribīgi pieņem izmaiņas gadiem ilgi praktizētajā formālās zinātniskās komunikācijas sistēmā.

Grāmatā aprakstīta zinātniskās komunikācijas vēsture un struktūra, kā arī piedāvāts visaptverošs pētījums par elektroniskajiem žurnāliem laika posmā no 1987. līdz 2004.gadam. Autors pauž savu redzējumu,

kas apšaubā vairākas vispārpieņemtas idejas par digitalizācijas "revolucionāro" ietekmi uz zinātnisko komunikāciju un izdevēju inovatīvo ieguldījumu.

Markless Sharon. *Evaluating the impact of your library* / Sharon Markless, David Streatfield. — London : Facet Publishing, 2006. — xviii, 170 p. — ISBN 978-1-85604-488-2. (Z 025)

Grāmatā aplūkoti jautājumi, kas saistīti ar bibliotēku un citu informācijas iestāžu sniegto pakalpojumu ietekmes vērtējumu. Bibliotēkas un citas informācijas institūcijas informāciju par savu pakalpojumu efektivitāti tradicionāli apkopo statistikas datu veidā. Taču, tā kā mūsdienu konkurences apstākļos aizvien svarīgāk ir izvērtēt sniegto pakalpojumu ietekmi uz lietotājiem, tajā skaitā attālinātajiem, ar statistiku vien nepietiek. Bibliotēku un citu informācijas iestāžu vadītāji atzīst, ka nav viegli izprast pakalpojumu ietekmes jēdzienu un saturu, kā arī iekļaut šos jautājumus darba plānošanas procesā. Grāmatā sniegti padomi, kas palīdz saprast un izstrādāt ietekmes indikatorus sasniedzamajiem rezultātiem. Informācija par šo grāmatu, kā arī tajā iekļautie materiāli pieejami tīmekļa vietnē <http://www.facetpublishing.co.uk/evaluatingimpact/index.shtml>.

Planning and evaluating library networked services and resources / ed. by John Carlo Bertot and Denise M. Davis. — Westport : Libraries Unlimited, 2004. — xvii, 354 p. — ISBN 1-56308-964-5. (Z 025)

Grāmatā sniegts visaptverošs ieskaits bibliotēkas tīkla pakalpojumu un resursu plānošanā un vērtēšanā. Izdevumā aprakstīti ar bibliotēkas tīkla starpniecību realizēto pakalpojumu (krājuma attīstība, uzziņu pakalpojumi u.c.) vērtēšanas paņēmieni, kritēriji, testēšana un pielietojums. Izdevumā raksturota bibliotēkas tīkla vērtēšanas struktūra, paņēmieni un metodes, atspoguļota nepieciešamība novērtēt bibliotēku, tās tehnoloģisko infrastruktūru un pakalpojumus. Vairākas nodaļas vēltītas e-metrikas izmantošanai bibliotēkas tīkla vērtēšanas darbā.

Real-life marketing and promotion strategies in college libraries : connecting with campus and community / ed. by Barbara Whitney Petruzzelli. — New York : Haworth Information Press, 2005. — xvi, 192 p. — ISBN 978-0-7890-3158-7. (Z 025.11)

Grāmata ir ceļvedis tirgvedības aktivitātēs, kas pieaugošās konkurences apstākļos var palīdzēt bibliotēkai kļūt "pamanāmākai" citu informācijas piegādātāju vidū. Augstāko mācību iestāžu bibliotēku darbinieki daļās savā pieredzē par efektīvām tirgvedības darba metodēm mācību iestādes bibliotēkā. Izdevumā raksturotas aptauju, fokusgrupu, mērķgrupu, reklāmas, sabiedrisko attiecību u.c. paņēmieni iespējas bibliotēkas lietotāju vajadzību apzināšanā. Sniegti arī iespējamie bibliotēkas pakalpojumu uzlabojumi šo vajadzību nodrošināšanā.

Reese Terry. *Building digital libraries : a how-to-do-it manual* / Terry Reese, Jr., Kyle Banerjee. — New York : Neal-Schuman Publishers, 2008. — xv, 277 p. — ISBN 978-1-55570-617-3. (Z 02:62)

atbilstoši viņu vajadzībām un vēlmēm.

Autors aplūko gan digitālo bibliotēku teorētiskos jautājumus, gan arī piedāvā praktiskus ieteikumus digitālo bibliotēku veidošanā. Autora tekstu papildina nozares speciālistu un digitālo bibliotēku projektu dalībnieku ieteikumi un praktiskie piemēri. Katrā grāmatas nodaļā apskatīts konkrēts digitālās bibliotēkas veidošanas posms un/vai process, piemēram, digitālā satura apstrāde, klasificēšana un sakārtošana, digitālās bibliotēkas uzbūve, galvenās tehnoloģijas, metadatu formāti, rasmošana un piekļuves organizēšana.

Rossiter Nancy. *Marketing the best deal in town : your library : where is your purple owl?* / Nancy Rossiter. — Oxford : Chandos Publishing, 2008. — xvii, 218 p. — ISBN 978-1-84334-305-9. (Z 025.11)

Grāmatas autore ir uzņēmēja un mentore², Simonsa koledžas Bibliotēzinātnes un informācijas zinātnes skolas (Simmons College's Graduate School of Library and Information Science, GSLIS, Bostona (ASV)) profesore. Ir pieejams daudz informācijas resursu par mārketingu, taču tie reti kad atbilst bibliotēku specifikai, tāpēc autore šajā grāmatā uzņēmējdarbības pasauli pielāgojusi bibliotēkām. Grāmata sastāv no 12 nodaļām, kurās pamatots, kāpēc bibliotēkām vispār nepieciešams mārketingu, aplūkoti galvenie mārketinga paņēmieni, uzsvērts inovāciju nozīmīgums, sniegti padomi, kā veikt tirgus izpēti, piesaistīt finansējumu u.c. jautājumi. Tekstu papildina piemēri gan no publisko, gan zinātnisko bibliotēku prakses, uzdevumi, mārketinga plāna paraugs un priekšmetu rādītājs.

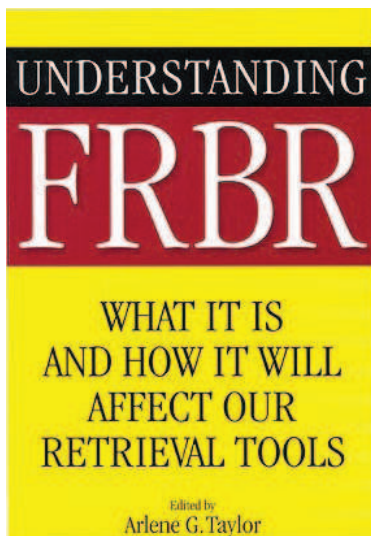
Stanley Mary J. *Managing library employees : a how-to-do-it manual* / Mary J. Stanley. — New York : Neal-Schuman Publishers, 2008. — xi, 247 p. — ISBN 978-1-55570-628-9. (Z 023.5)

Grāmata paredzēta mazu un vidēju bibliotēku darbiniekiem, kam nepieciešamas zināšanas cilvēkresursu vadīšanā. Izdevumā aplūkotās praktiskas tēmas un jautājumi, ar kuriem agrāk vai vēlāk nākas saskarties ikvienai bibliotēkai: darbinieku pieņemšana un atlaišana, atalgojums, ikdienas saskarsme, konflikti darba vietā, neprofesionāla interneta izmantošana u.c. Liela uzmanība pievērsta juridiskajiem jautājumiem un darba likumdošanai.

Tredinnick Luke. *Digital information culture : the individual and society in the digital age / Luke Tredinnick.* — Oxford : Chandos Publishing, 2008. — xiii, 205 p. — ISBN 978-1-84334-160-4. (Z 025.5)

Grāmatas autors ir digitālās informācijas pārvaldības speciālists un pēta datortehnoloģiju ietekmi kultūrā un sabiedrībā. Izdevums "Digitālās informācijas kultūra" ("Digital information culture") ir 2006.gada izdevuma "Digitālās informācijas konteksti" ("Digital information contexts") turpinājums, taču uzskatāms par patstāvīgu teorētisku pētījumu. "Digitālās informācijas kontekstos" autors mēģināja kritiski aplūkot pastāvošos informācijas zinātnes teorētiskos pieņēmumus un to iekļaušanos digitalizācijas laikmetā. Izdevumā tika izvirzītas jaunas teorētiskas perspektīvas, kas būtu pielietojamas digitālās informācijas un tehnoloģiju izpratnes veicināšanai. "Digitālās informācijas kultūra" atspoguļo interpretīvisma paradigmu, kur lietu vērtību nosaka to interpretācija sociālajā kontekstā. Sevišķi šis relatīvais attiecas uz kultūras vērtībām: tekstiem, filmām, audio ierakstiem u.c. mākslas darbiem. Autors pierāda, ka vērtējums, kuru mēs tradicionāli izmantojam kultūras objektu nozīmes un nozīmīguma konstruēšanā, nav nekas vairāk kā attiecības starp šiem objektiem, to kontekstu un auditoriju. Izdevuma teorētisko pamatu veido poststrukturālisma tradīcija, plaši tiek atspoguļotas postmodernisma idejas. Pētījumu noslēdz bibliogrāfisko norāžu saraksts un priekšmetu rādītājs.

Understanding FRBR : what it is and how it will affect our retrieval tools / ed. by Arlene G. Taylor. — Westport : Libraries Unlimited, 2007. — viii, 186 p. — ISBN 978-1-59158-509-1. (Z 025.3)

Grāmata adresēta bibliotekāriem, bibliogrāfiem, bibliotēzinātnes un informācijas zinātnes studentiem un mācībspēkiem, ikvienam, kam nepieciešamas zināšanas par funkcionālajām prasībām bibliogrāfiskajiem ierakstiem (*Functional Requirements for Bibliographic Records, FRBR*). Izdevumā atspoguļotas iespējas, kā *FRBR* modelis uzlabo piekļuvi informācijai, iz-

mantojot efektīvu metadatu organizāciju. Apskatītas funkcionālās prasības autoritātajiem datiem (*Functional Requirements for Authority Data, FRAD*) un skaidrotas attiecības un atšķirības starp šiem diviem standartiem.

Zeng Marcia Lei. *Metadata / Marcia Lei Zeng, Jian Qin.* — New York : Neal-Schuman Publishers, 2008. — xvii, 365 p. — ISBN 978-1-55570-635-7. (Z 025.3)

Jau vairākus gadu desmitus metadati ieņem pastāvīgu un nozīmīgu vietu bibliotēzinātnē un informācijas zinātnē, tie ir paplašinājuši tradicionālo bibliotēku robežas un tiek izmantoti digitālās informācijas aprakstīšanā. Grāmatas autori ir informācijas organizēšanas un metadatu kursu docētāji, kas veikuši pētījumus par šo tēmu, kā arī bijuši digitālo bibliotēku projektu konsultanti. Grāmatā skaidrots metadatu jēdziens, galvenie principi un izmantojums, kā arī aprakstītas jaunākās tendences, piedāvātas jaunas idejas metadatu pētniecības un praktiskās darbības jomā. Darbs izmantojams gan kā mācību līdzeklis studentiem, gan rokasgrāmata praktiķiem. Izdevumam pievienota skaidrojošā terminu vārdnīca, bibliogrāfija un priekšmetu rādītājs. Tekstu papildina tabulas un piemēri, katras nodaļas beigās — uzdevumi.

Актуальные проблемы теории и истории библиофильства : материалы XI Международной научной конференции / [сост. и отв. ред. В.А.Петрицкий]. — Санкт-Петербург : Российская Национальная библиотека, 2007. — 120 с. — ISBN 978-5-8192-0325-5. (Z 090.1)

Izdevumā apkopoti 11.starptautiskās zinātniskās bibliofilijas konferences materiāli, kuri krājumā sakārtoti trīs nodaļās: bibliofilijas teorija un metodika; bibliofilijas vēsture; grāmatu grafika un ekslibri.

Вершинин М.И. *Электронный каталог : проблемы и решения / М.И.Вершинин.* — Санкт-Петербург : Профессия, 2007. — 230 с. — ISBN 978-5-93913-132-2. (Z 025.34)

Grāmata ir viens no pirmajiem izdevumiem Krievijā, kas vispusīgi apskata darbu ar elektronisko katalogu: mašīnlasāmie formāti, bibliogrāfisko ierakstu veidošana un vadīšana, saskarnes problēmas un kļūdas darbā ar elektronisko katalogu, programmnodrošinājums, meklēšanas stratēģijas u.c. Autors analizē elektronisko katalogu izveides problēmas dažādu veidu bibliotēkās un piedāvā savus risinājumus.

Не боги печатают книги / [Акуленко Валентина Владимировна, Кутьков Николай Петрович]. — Петрозаводск : Типография им. П.Анохина, 2000. — 215 с. — ISBN 5-7378-0028-8. (Z 002.2)

Grāmatā stāstīts par vienu no senākajām Krievijas tipogrāfijām, kas ir būtiska Petrozavodskas un Karēlijas iespieddarbības vēstures daļa. Valsts vienotais uzņēmums Pētera Fjodoroviča Anohina (*Петр Федорович Анохин*, 1891–1922) vārdā nosauktā un ar ordeni "Goda zīme" ("Знак Почета") godalgotā republikas tipogrāfija (*Государственное унитарное предприятие Республиканская ордена "Знак Почета" типография им. П.Ф.Анохина*) dibināta 1805.gadā un no mazas gubernas līmeņa spiestuves izaugusi par daudzpusīgu uzņēmumu, kas izdod daudzus laikrakstus, simtiem grāmatu un ražo dažādus papīra izstrādājumus. Izdevums vēsta ne tikai par tipogrāfiju kopumā, bet arī par tās darbiniekiem, kuriem ir vislielākie nopelni kvalitatīvas produkcijas nodrošināšanā.

Справочник информационного работника / [под общ. ред. П.С.Гиляревского, В.А.Минкиной]. — 2-е

изд., перераб. и доп. — Санкт-Петербург: Профессия, 2007. — 584 с. — ISBN 978-5-93913-136-0. (Z 025.5)

Izdevumā aplūkota zinātniski tehnisko bibliotēku un informācijas centru darbība un pakalpojumi. Īpaša uzmanība veltīta to darbību regulējošiem normatīvajiem aktiem, dažādu informācijas organizāciju un iestāžu statusam un funkcijām. Rokasgrāmatā apskatīti galvenie informācijas resursi, to veidi, lasītāju vajadzības, aktuālākās informacionālā nodrošinājuma problēmas, sabiedriskās attiecības u.c. jautājumi.

Электронные документы в библиотеках России : комплектование, хранение, доступность : материалы Всероссийской научно-практической конференции, Российская Национальная библиотека, 11–14 октября 2005 г. / [сост.: Т.В.Петрусенко, И.В.Эйдемиллер]. — Санкт-Петербург : Российская Национальная библиотека, 2007. — 235 с. — ISBN 978-5-8192-0329-3. (Z 02:62)

Izdevumā ietverti tāda paša nosaukuma Krievijas zinātniskās konferences materiāli. Konference notika 2005.gada 11.–15.oktobrī Krievijas Nacionālajā bibliotēkā. Tajā piedalījās 128 komplektēšanas, automatizācijas, informācijas un bibliogrāfiskā darba speciālisti no 26 Krievijas reģioniem. Materiāli krājumā izkārtoti piecās nodaļās: bibliotēkas krājuma veidošanas politika elektroniskajā vidē; federālo bibliotēku elektroniskie resursi; Krievijas reģionu bibliotēku elektroniskie resursi; bibliotēkas krājumu komplektēšanas tehnoloģijas multivīdē³; elektroniskie resursi kā palīgs komplektēšanas procesā.

Z lasītavas krājumu pakāpeniski papildina Maskavas profesionālās izdevniecības “Либерея” sērija “Библиотекарь и время. XXI век”.

Tajā ietilpstošajos izdevumos ietverts visai daudzpusīgs gan teorētisku, gan praktisku jautājumu loks ar metodisku ievirzi. Pēdējo mēnešu laikā saņemti:

Антопольский А.Б. *Электронные библиотеки : принципы создания : научно-методическое пособие / А.Б.Антопольский, Т.В.Майстрович.* — Москва : Либерея-Библинформ, 2007. — 283 с. — ISBN 5-85129-175-3. (Z 02:62)

Богданова И.А. *Библиотечный диалог : аспекты речевого общения : учебно-методическое пособие / И.А.Богданова.* — Москва : Либерея-Библинформ, 2006. — 120 с. — ISBN 5-85129-175-3. (Z 024)

Галимова Е.Я. *Библиотечный сервис : учебно-методическое пособие / Е.Я.Галимова.* — Москва : Либерея-Библинформ, 2006. — 143 с. — ISBN 5-85129-175-3. (Z 024)

Дыченко Л.Ф. *Психология и библиотекарь : учебно-практическое пособие / Л.Ф.Дыченко.* — Москва : Либерея-Библинформ, 2006. — 143 с. — ISBN 5-85129-175-3. (Z 02)

Зайцев В.Н. *Библиотечная сфера в период преобразований : 1985–2005 гг. : факты, события,*

люди : размышления руководителя / В.Н.Зайцев. — Москва : Либерея-Библинформ, 2006. — 199 с. — ISBN 5-85129-175-3. (Z 02(4/9))

Карташов Н.С. *Региональное библиотековедение : научно-практическое пособие / Н.С.Карташов.* — Москва : Либерея, 2004. — 224 с. — ISBN 5-85129-175-3. (Z 021.63)

Кожевникова Л.А. *Экономические ресурсы научных библиотек : монография / Л.А.Кожевникова.* — Москва : Либерея-Библинформ, 2006. — 192 с. — ISBN 5-85129-175-3. (Z 025.11)

Коновалова М.П. *Инвалид — общество — библиотека : учебно-методическое пособие / М.П.Коновалова.* — Москва : Либерея-Библинформ, 2006. — 136 с. — ISBN 5-85129-175-3. (Z 024.1)

Олзоева Г.К. *Массовая работа библиотек : учебно-методическое пособие / Г.К.Олзоева.* — Москва : Либерея-Библинформ, 2006. — 120 с. — ISBN 5-85129-175-3. (Z 021.7)

Староверова К.О. *Управление конфликтами в учреждениях культуры : методика обучения : научно-методическое пособие / К.О.Староверова.* — Москва : Либерея-Библинформ, 2005. — 175 с. — ISBN 5-85129-175-3. (Z 023.5)

Чуприна Н.Т. *Универсальная библиотека : инновационная деятельность в профессиональной практике : научно-практическое пособие / Н.Т.Чуприна.* — Москва : Либерея, 2004. — 117 с. — ISBN 5-85129-175-3. (Z 025)

¹ Kaut gan Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisija kā angļu termina “peer review” latvisko ekvivalentu ir apstiprinājusi “profesionālapskate” — “darba novērtējums, ko veic cilvēks vai cilvēku grupa, kuru kvalifikācija līdzvērtīga veiktā darba autora kvalifikācijai”, tas vāji raksturo šī procesa būtību. Precizāks termins ir “recenzēšana”. (Red. piez.)

² Mentors [no grieķu val. *Mentor* — Odiseja dēla Tēlemaha audzinātājs — gudrs sirmgalvis — Homēra eposā “Odiseja”] — audzinātājs, skolotājs, padomdevējs. Mentorings ir ilglaicīgs, parasti brīvprātīgs, savstarpējas attiecības starp veiksmīgu un pieredzējušu darbinieku un jauniešu, lai attīstītu un pilnveidotu jaunā darbinieka iemaņas un padziļinātu profesionālās prasmes. Mentors dalās savās zināšanās, pieredzē un gudrībā, savukārt jaunais darbinieks mācās un apgūst jaunās zināšanas. Tā ir profesionāla draudzība, savstarpēja atbalsta sniegšana un uzmanīšana, kas bagātina abas iesaistītās puses un līdz ar to uzņēmumu vai iestādi, kuru viņi pārstāv. Var izdalīt vairākus mentoringa veidus: 1) uzņēmējdarbības mentoring — pieredzējis uzņēmējs dalās savā pieredzē, zināšanās un kontaktos ar jauno vai topošo uzņēmēju; 2) karjeras mentoring — augsta līmeņa profesionālis palīdz jaunam, perspektīvam darbiniekam veidot karjeru; 3) darbaudzināšana — vecākie un/vai pieredzējušākie uzņēmuma vai iestādes darbinieki palīdz jaunajiem kolēģiem; 4) sabiedrisko organizāciju mentoring — organizācijas dalībnieki brīvprātīgi dalās pieredzē gan ar savas organizācijas biedriem, gan interesentiem ārpus organizācijas; 5) bērnu mentoring — pieaugušie brīvprātīgi palīdz bērniem, veic sava veida krusttēva vai krustmātes pienākumus.

³ Multivīde — tehniski organizēts vairāku komunikācijas vai informācijas reproducēšanas un apstrādes veidu (skaņa, kustīgs vai nekustīgs attēls, teksts) kopums jeb informācijas attēlošana un apstrāde ar vairāk nekā vienas vides palīdzību: tajā var būt ietverta gan tekstuālā, gan grafiskā, gan audio un/vai video informācija un animācija.